

Teismo praktikos rinkinys

Byla T-677/20

Ryanair DAC
ir
Laudamotion GmbH
prieš
Europos Komisiją

2021 m. liepos 14 d. Bendrojo Teismo (dešimtoji išplėstinė kolegija) sprendimas

„Valstybės pagalba – Austrijos oro transporto rinka – Pagalba, Austrijos teikiama oro transporto bendrovei dėl COVID-19 pandemijos – Subordinuotoji paskola, teikiama *Austrian Airlines AG* – Sprendimas neteikti prieštaravimų – Pagalbos gavėjo patronuojančiai bendrovei anksčiau suteikta pagalba – Pagalba, skirta atitaisyti ypatingo įvykio padarytai žalai – Įsisteigimo laisvė – Laisvė teikti paslaugas – Vienodas požiūris – Pareiga motyvuoti“

1. *Valstybių teikiama pagalba – Draudimas – Nukrypti leidžiančios nuostatos – Su vidaus rinka suderinama pagalba – Pagalba, skirta gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti – Į subsidiją konvertuojama subordinuotoji paskola, teikiama oro transporto bendrovei siekiant atlyginti jos patirtą žalą vykstant COVID-19 pandemijai – Vertinimas atsižvelgiant į SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą – Atsižvelgimas į visas tai pačiai grupei kaip pagalbos gavėja priklausančioms bendrovėms suteiktas pagalbos priemonės ir jų tarpusavio ryšį (SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas)*

(žr. 29–44 punktus)

2. *Valstybių teikiama pagalba – Draudimas – Nukrypti leidžiančios nuostatos – Su vidaus rinka suderinama pagalba – Pagalba, skirta gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti – Į subsidiją konvertuojama subordinuotoji paskola, teikiama oro transporto bendrovei siekiant atlyginti jos patirtą žalą vykstant COVID-19 pandemijai – Su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą suderinama pagalba – Suderinamumo su nediskriminavimo principu vertinimas – Kriterijai – Pagalbos tikslas – Pagalbos būtinumas – Pagalbos proporcingumas (SESV 18 straipsnio pirma pastraipa ir 107 straipsnio 2 dalies b punktas)*

(žr. 48–69 punktus)

3. *Laisvė teikti paslaugas – Sutarties nuostatos – Taikymo sritis – Paslaugos transporto srityje, kaip tai suprantama pagal SESV 58 straipsnio 1 dalį – Oro transporto paslaugos – Speciali teisinė tvarka*

(SESV 56 straipsnis, 58 straipsnio 1 dalis ir 100 straipsnio 2 dalis)

(žr. 70–72 punktus)

4. *Valstybių teikiama pagalba – Draudimas – Nukrypti leidžiančios nuostatos – Su vidaus rinka suderinama pagalba – Pagalba, skirta gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti – Į subsidiją konvertuojama subordinuotoji paskola, teikiama oro transporto bendrovei siekiant atlyginti jos patirtą žalą vykstant COVID-19 pandemijai – Vertinimas atsižvelgiant į SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą – Kriterijai – Pagalbos proporcingumas – Žalos, kurią dėl COVID-19 pandemijos patyrė pagalbą gaunanti įmonė, vertinimas*

(SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas)

(žr. 82–96 punktus)

5. *Valstybių teikiama pagalba – Draudimas – Nukrypti leidžiančios nuostatos – Su vidaus rinka suderinama pagalba – Pagalba, skirta gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti – Į subsidiją konvertuojama subordinuotoji paskola, teikiama oro transporto bendrovei siekiant atlyginti jos patirtą žalą vykstant COVID-19 pandemijai – Vertinimas atsižvelgiant į SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą – Kriterijai – Pagalbos proporcingumas – Pagalbos sumos apskaičiavimas – Pagalbos, skirtos atlyginti pagalbos gavėjo patirtą žalą vykstant COVID-19 pandemijai, sumavimas su kitomis priemonėmis, nepadengiančiomis tų pačių tinkamų finansuoti išlaidų – Leistinumai*

(SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas ir 3 dalies b punktas)

(žr. 102–122 punktus)

6. *Ieškinys dėl panaikinimo – Fiziniai ar juridiniai asmenys – Tiesiogiai ir konkrečiai su jais susiję aktai – Komisijos sprendimas, kuriuo konstatuojamas valstybės pagalbos suderinamumas su vidaus rinka nepradėjus oficialios tyrimo procedūros – Suinteresuotųjų asmenų ieškinys pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį – Ieškinio dalyko nustatymas – Ieškinys, kuriuo siekiama išsaugoti suinteresuotųjų šalių procesines teises – Pagrindai, kuriais galima remtis – Tokio pagrindo savarankiško turinio nebuvimas nagrinėjamu atveju*

(SESV 108 straipsnio 2 dalis ir 263 straipsnio ketvirta pastraipa)

(žr. 125–127 punktus)

7. *Valstybių teikiama pagalba – Komisijos sprendimas neteikti prieštaravimų dėl pagalbos sistemos – Pareiga motyvuoti – Apimtis – Atsižvelgimas į kontekstą ir visas šią sritį reglamentuojančias teisės normas*

(SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas ir 296 straipsnis)

(žr. 130–139 punktus)

Santrauka

Bendrasis Teismas patvirtino, kad pagalba, kurią Austrija teikia *Austrian Airlines* siekdama atlyginti žalą, kurią ji patyrė dėl jos skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo dėl COVID-19 pandemijos, yra suderinama su vidaus rinka. Ši pagalba, kuri buvo išskaičiuota iš tomis pačiomis aplinkybėmis Vokietijos *Lufthansa* grupei, kuriai taip pat priklauso *Austrian Airlines*, suteiktų subsidijų, nėra per didelė kompensacija šiai grupei.

2020 m. birželio mėn. Austrijos Respublika pranešė Europos Komisijai apie individualią pagalbos priemonę, teikiamą *Austrian Airlines AG* (toliau – AUA). Pagalba, apie kurią pranešta, teikiama kaip subordinuotoji paskola, konvertuojama į 150 mln. EUR subsidiją (toliau – nagrinėjama pagalba), buvo siekiama atlyginti AUA žalą, patirtą dėl jos skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustačius kelionių apribojimus ir kitas izoliavimo priemones dėl COVID-19 pandemijos.

AUA priklauso *Lufthansa* grupei, kurios pagrindinė patronuojančioji bendrovė – *Deutsche Lufthansa AG* (toliau – DLH). 2020 m. kovo–birželio mėn. Komisija jau buvo patvirtinusi įvairias pagalbos priemones *Lufthansa* grupės įmonėms, be kita ko, 1) Vokietijos Federacinės Respublikos taikomą 80 % valstybės garantiją DLH teikiamai 3 mlrd. EUR paskolai pagal Vokietijos pagalbos sistemą, nustatytą siekiant paremti visų ekonomikos sektorių įmones, kurių veiklai vykdyti Vokietijoje reikia lėšų (toliau – Vokietijos paskola)¹, 2) Austrijos Respublikos taikomą 90 % valstybės garantiją 300 mln. EUR paskolai, komercinių bankų konsorciumo teikiamai AUA, pagal Austrijos pagalbos sistemą, skirtą ekonomikai remti per dabartinę COVID-19 pandemiją (toliau – Austrijos paskola)², ir 3) 6 mlrd. EUR individualią pagalbą, Vokietijos Federacinės Respublikos teikiamą DLH. Pastarąją pagalbos priemonę leista teikti 2020 m. birželio 25 d. Komisijos sprendimu (toliau – Sprendimas *Lufthansa*)³.

2020 m. liepos 6 d. sprendime Komisija konstatavo, kad nagrinėjama pagalba yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, kuri vis dėlto suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą⁴ (toliau – ginčijamas sprendimas). Remiantis šia nuostata, pagalba gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti yra suderinama su vidaus rinka.

Oro transporto bendrovės *Ryanair* ir *Laudamotion* pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo; vis dėlto Bendrojo Teismo dešimtoji išplėstinė kolegija jį atmetė. Savo sprendime Bendrasis Teismas pateikė paaiškinimą dėl SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkto taikymo individualiai pagalbai, patvirtintai siekiant reaguoti į COVID-19 pandemijos padarinius, kai ji yra viena iš pagalbos priemonių, skirtų pagalbos gavėjui ir įmonių grupei, kuriai jis priklauso⁵.

¹ Leista taikyti 2020 m. kovo 22 d. Sprendimu SA.56714 (2020/N) – Vokietija – COVID-19 priemonės.

² Leista taikyti 2020 m. balandžio 17 d. Sprendimu SA.56981 (2020/N) – Austrija – Austrijos tarpinių paskolų garantijų sistema pagal Laikinąją valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti per dabartinę COVID-19 pandemiją, sistemą, iš dalies pakeistą 2020 m. birželio 9 d. Sprendimu SA.57520 (2020/N) Austrija – Austrijos kovos su krize priemonės – COVID-19: *Austria Wirtschaftsservice GmbH (aws)* suteiktos garantijos didelėms įmonėms pagal 1977 m. Garantijų įstatymą – Pagalbos sistemos SA.56981 (2020/N) pakeitimas.

³ 2020 m. birželio 25 d. Sprendimas SA.57153 (2020/N) – Vokietija – COVID-19 – Pagalba *Lufthansa*.

⁴ 2020 m. liepos 6 d. Komisijos sprendimą C(2020) 4684 *final* dėl valstybės pagalbos SA.57539 (2020/N) – Austrija – COVID-19 – Pagalba *Austrian Airlines*.

⁵ Pažymėtina, kad 2021 m. balandžio 14 d. sprendimuose *Ryanair / Komisija (SAS, Danija; Covid-19)* (T-378/20, EU:T:2021:194) ir *Ryanair / Komisija (SAS, Švedija; Covid-19)* (T-379/20, EU:T:2021:195) ir 2021 m. birželio 9 d. *Ryanair / Komisija (Condor; Covid-19)* (T-665/20, EU:T:2021:344) Bendrasis Teismas nagrinėjo SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkto taikymą trims atskiroms individualios pagalbos priemonėms, patvirtintoms siekiant reaguoti į COVID-19 pandemijos padarinius.

Bendrojo Teismo vertinimas

Grįsdamos ieškinį dėl panaikinimo *Ryanair* ir *Laudamotion*, be kita ko, teigė, kad Komisija nenagrinėjo visų *Lufthansa* grupės bendrovėms suteiktų pagalbos priemonių ir jų tarpusavio ryšio.

Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pirmiausia konstatavo, jog Komisija pažymėjo, kad nagrinėjama priemonė buvo priskirta AUA suteiktam finansiniam paketui, kurio bendra suma siekė 60 mln. EUR ir kuri, be nagrinėjamos priemonės, sudarė 150 mln. EUR nuosavo kapitalo įnašas iš patronuojančiosios bendrovės DLH (toliau – DLH kapitalo injekcija) ir 300 mln. EUR Austrijos paskola. Be to, Komisija priminė, kad, remiantis Sprendimu *Lufthansa*, Vokietijos Federacinės Respublikos DLH suteiktą 6 mlrd. EUR pagalbą ši bendrovė galėjo naudoti siekdama paremti kitas *Lufthansa* grupės bendroves, kurios 2019 m. gruodžio 31 d. neturėjo finansinių sunkumų, įskaitant AUA.

Bendrasis Teismas taip pat pažymėjo, kad Sprendime *Lufthansa*, kuris priimtas likus dviem savaitėms iki ginčijamo sprendimo priėmimo ir yra konteksto elementas, į kurią nagrinėjamu atveju reikia atkreipti dėmesį, Komisija jau atsižvelgė į visas *Lufthansa* grupei priklausančioms bendrovėms, įskaitant AUA, suteiktas pagalbos priemones ir į jų tarpusavio ryšį. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pažymėjo, kad Sprendime *Lufthansa* visos papildomos pagalbos priemonės, kurios buvo suteiktos arba kurias numatyta suteikti *Lufthansa* grupės bendrovėms, buvo pripažintos apribotomis iki minimumo, reikalingo atkurti *Lufthansa* grupės kapitalo struktūrai ir užtikrinti jos gyvybingumui.

Be to, Bendrasis Teismas priminė, jog kadangi kitų valstybių *Lufthansa* grupės bendrovėms suteikta parama išskaičiuojama atitinkamai arba iš pagalbos, dėl kurios priimtas Sprendimas *Lufthansa*, sumos, arba iš Vokietijos paskolos, tame sprendime Komisija atmetė bet kokią pernelyg didelės kompensacijos riziką. Iš tiesų pagal atskaitymo mechanizmą, taikomą visoms minėtai grupei skirtoms priemonėms, Vokietijos Federacinės Respublikos visai *Lufthansa* grupei bendrai suteikta pagalba sumažinama tokia pagalbos suma, kokią kitos valstybės suteikė vienai ar kiti minėtos grupės bendrovei, todėl bendra šiai grupei suteikta suma išlieka ta pati.

Galiausiai, dėl DLH kapitalo injekcijos Bendrasis Teismas patvirtino, kad net jeigu ji susidarytų iš pagalbos, dėl kurios priimtas Sprendimas *Lufthansa*, bet kuriuo atveju tai būtų pagal tą sprendimą jau patvirtinta pagalba.

Atsižvelgdamas į visas šias pastabas, Bendrasis Teismas patvirtino, kad, priešingai, nei teigia *Ryanair* ir *Laudamotion*, Komisija išnagrinėjo ne tik visas *Lufthansa* grupės bendrovėms suteiktas pagalbos priemones, bet ir jų tarpusavio ryšį.

Be to, dėl visoms *Lufthansa* grupei skirtoms priemonėms taikomo atskaitymo mechanizmo Bendrasis Teismas konstatavo, jog nėra jokios konkrečios rizikos, kad AUA suteikta nagrinėjama priemonė taip pat galėtų pasinaudoti kitos *Lufthansa* grupės bendrovės.

Bendrasis Teismas taip pat atmetė argumentą, grindžiamą rizika, kad AUA gali gauti DLH paramą, viršijančią 150 mln. EUR kapitalo injekciją. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pažymėjo, viena vertus, kad galimas hipotetinis papildomų lėšų iš DLH perdavimas AUA naudai atsirado dėl Komisijos jau patvirtintos pagalbos priemonės, be kita ko, pagalbos, kurią leista teikti Sprendimu *Lufthansa*. Kita vertus, jis pabrėžė, kad Vokietijos paskola ir pagalba, dėl kurios priimtas Sprendimas *Lufthansa*, grindžiamos SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktu, todėl jos nėra skirtos padengti toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms kaip toms, kurioms taikoma

nagrinėjama priemonė, kuri pati grindžiama SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktu. Bet kuriuo atveju pagal nustatytą atskaitymo mechanizmą šiomis aplinkybėmis taip pat gali būti išvengta pernelyg didelės kompensacijos rizikos.

Be to, Bendrasis Teismas pažymėjo, kad tiek, kiek nagrinėjama priemonė nustatytas skirtingas požiūris į AUA ir į kitas Austrijoje veikiančias oro transporto bendroves gali būti prilygintas diskriminacijai, nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis jis buvo pateisinamas. Iš tiesų, be kita ko, atsižvelgiant į esminį AUA vaidmenį Austrijos oro susisiekimui, jai palankus skirtingas požiūris yra tinkamas siekiant atitaisyti žalą, kurią ši bendrovė patyrė nustačius kelionių apribojimus ir kitas izoliavimo priemones dėl COVID-19 pandemijos, ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti.

Dėl laisvės teikti paslaugas ir įsisteigimo laisvės principų laikymosi Bendrasis Teismas priminė, kad laisvė teikti paslaugas netaikoma transporto srityje ir šiai sričiai taikoma speciali teisinė tvarka. Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas nurodė, kad bet kuriuo atveju ieškovės neįrodė, kaip išimtinis nagrinėjamos pagalbos pobūdis gali atgrasyti jas nuo įsisteigimo Austrijoje arba paslaugų teikimo iš šios šalies ir į ją.

Bendrojo Teismo teigimu, Komisija taip pat nepadarė klaidos vertindama pagalbos proporcingumą, be kita ko, apskaičiuodama kompensuotiną žalą ir pagalbos sumą. Iš tiesų, kalbant apie atlygintinos žalos apskaičiavimą, pažymėtina, kad Komisija tinkamai atsižvelgė į laikotarpį prieš AUA orlaivių imobilizaciją atsiradusią žalą, nes ši žala padaryta dėl Austrijos vyriausybės nurodymu atliktų skrydžių atšaukimų ir pakeitimų. Be to, Komisija teisingai apskaičiavo išvengtas išlaidas, į kurias neturėjo būti atsižvelgta vertinant AUA dėl pandemijos padarytą žalą. Apskaičiuodama šią žalą Komisija taip pat neprivalėjo atsižvelgti į kitų oro transporto bendrovių patirtą žalą. Galiausiai, dėl pagalbos sumos apskaičiavimo Bendrasis Teismas patvirtino, kad vertindama nagrinėjamos priemonės proporcingumą Komisija atsižvelgė į visas pagalbos priemones, kuriomis gali pasinaudoti *Lufthansa* grupė.